

med til at fjerne hele dette Tilskud, for at stille Skolerne paa saa frit et Standpunkt som vel muligt, saaledes som det blev udtalt af den ærede sidste Taler. Naar man forlanger, at Staten skal give Tilskud, saa kan man heller ikke finde det besynderligt, at Staten ogsaa vil vide Bæst med, hvorledes dens Penge bruges, udøve sin Indsigt paa Skolerne og føre Control med dem. De Herrer kunne sandelig ikke undre sig derved; men naar de ikke ville have denne Control, saa skulde de heller ikke gaae Skolerne tillivs paa den Maade. Jeg skal slutte med at udtale, at man ikke saa sjældent hører løs Tale om Almue-skolevæsenet (Stemmer: Ja!). Ja, det glæder mig, at de Herrer sige Ja, men saa vil jeg ogsaa bede Dem forlade Deres Rædelse, Bønder-skolerne, og hjælpe os med at tage for Alvor fat paa Almue-skolevæsenet og der bringe den samme Afgang tilstede for fattige og Rige, som det ærede Medlem (Berg) vil skaffe sine Bønder-skoler. Derved troer jeg, at man tjener Fædrelandet og Befolkningen paa en langt smukkere Maade end ad den Vej, hvorpaa de Herrer bestræbe sig for at gjøre det. Derved skal ikke være sagt, at jeg misliker de Herrer's Bestræbelser; jeg veed meget vel, at disse have deres Rod i en oprigtig Hengivenhed for Fædrelandet og Ænsket om Befolkningens Oplysning i Almindelighed. Jeg har kun fremsørt dette i Modsetning til den Motivering, som de Herrer have brugt, og som efter min Mening fører til en forkæret Maade at hjælpe Befolkningen til bedre Oplysning paa.

H. Jensen: Jeg har i Udvalget stemt for det Forslag, der er opført under Nr. 36, men jeg er ganske enig i, hvad den ærede sidste Taler har ytret, at vil man gjøre noget Alvorligt for Folkeoplysningen, gjælder det hovedsageligt om at gaae løs paa en Reform af Almue-skolerne. Jeg er overbevist om, at Ingen af dem, der i Udvalget have stemt for Forslaget under Nr. 36, i mindste Maade ere uenige om dette Hovedpunkt, men Spørgsmaalet er, om man ikke, naar der ikke foreligger et Forslag til en væsentlig Reform af Almue-skolerne, troer at kunne gjøre et Skridt i Ret-

ning af en noget almindeligere Folkeoplysning, ved at gaae den Vej, her er foreslaaet. Jeg indrømmer overordentlig gjerne, at dette er et saare lille Skridt, og jeg troer, at andre Medlemmer, som ere stemte for Forslaget, ville være ganske enige heri, men det forekommer mig dog at være et Skridt, og naar den ærede Minister har meent, at der skulde være saa særdeles store Vanskeligheder forbundne med Gjennemførelsen af den Tanke, som er udtrykt i den Deel af Forslaget, der er opført under Lit. b, kan jeg ikke see rettere, end at han noget har overvurderet disse Vanskeligheder. En særdeles simpel Maade at fordele disse Penge paa forekommer mig at være den, at man seer hen til, hvormange Skoledirectioner, Sogneforstanderskabskreds, eller hvad andet Udgangspunkt man nu vil tage, der er i Landet, at man dernæst seer hen til, hvor mange Pladser man har at udele, og at man da vælger efter Folkeantallet saamange Nødvigheder, som man kan besætte Pladser, til hvem man siger: I have Ret til at besætte en af disse Pladser. Jeg kan ikke see rettere, end at man ad den Vej vil kunne naae Maalet paa en taalelig god Maade, og navnlig paa en Maade, som kan gjøre Ansvarer let for den ærede Minister. Saaledes er min Opfattelse af dette Spørgsmaal, eller rettere, saaledes var den, da vi begyndte disse Forhandlinger, men de have væsentlig forandret min Betragtning af Sagen, fordi der under dem er faldet en Udtalelse fra det ærede Medlem, som i Udvalget har bragt Forslaget frem, nemlig det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg), hvilken Udtalelse tyder paa, at han ikke lægger den Vægt som jeg paa den Deel af Forslaget, der er opført under Lit. b. Jeg anseer denne Deel for saa vigtig, at jeg aldeles ubetinget vil stemme imod Forslaget under Lit. a, hvis Forslaget under Lit. b ikke bliver vedtaget, men da det nu ikke er muligt at faae det sidste til Afstemning før det første, og da jeg ikke vil udsætte mig for, at Forslaget under Lit. a bliver vedtaget og det under Lit. b forkastet, seer jeg ikke nogen anden Udvei til at slippe bort fra denne Sag end at stemme imod Forslaget under Lit. a. Vi maae da lade det staae hen til en senere Forhandling,